

การวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่ง่ายๆ ทางภาคตะวันออกของไทย

ในการวิเคราะห์ผลตอบแทนจากการลงทุนนอกเหนือจากข้อมูลด้านต้นทุนแล้วยังจำเป็นต้องพิจารณาข้อมูลทางด้านรายได้ด้วย ดังนั้นในส่วนแรกของบทนี้จะเริ่มต้นด้วยการศึกษาด้านรายได้ก่อนที่จะนำไปสู่การวิเคราะห์ผลตอบแทนในรูปแบบต่าง ๆ ต่อไป

การศึกษารายได้จากการเลี้ยงหอยแมลงภู่ง่ายๆ ในเขตชายฝั่งทางภาคตะวันออก

ในการจำหน่ายหอยแมลงภู่นั้น ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะมีการตกลงทั้งในด้านปริมาณและราคากับผู้รวบรวมหรือผู้มารับซื้อก่อนที่จะทำการเก็บเกี่ยว เพราะว่าถ้าเก็บเกี่ยวแล้ว หากไม่ผู้รับซื้อจะทำให้เกิดการขาดทุน เนื่องจากหอยแมลงภู่มักจะเก็บไว้นานหลังจากการเก็บเกี่ยวไม่ได้วันแต่จะต้องนำไปแปรรูปเอง จากการสำรวจพบว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ง่ายๆ ในท้องที่ที่ทำการศึกษาส่วนใหญ่นิยมขายหอยแมลงภู่ง่ายๆ สีสเปลือก ไม่นิยมนำมาแปรรูปขาย เนื่องจากการแปรรูป เช่น หอยแกะเนื้อสด หอยต้มตากแห้ง หอยผาตากแห้ง และหอยดอง ต้องทำการแปรรูปครั้งละมาก ๆ จึงจะคุ้มกับค่าใช้จ่าย และยังคงต้องใช้แรงงานและเวลามาก ทั้งการแปรรูปจะทำได้เฉพาะวันที่มีแสงแดดดีเท่านั้น

การจำหน่ายหอยแมลงภู่ง่ายๆ จะใช้ปริมาณเป็นเกณฑ์ โดยคิดเป็น "ถัง" ซึ่งมีน้ำหนักประมาณ 12 กิโลกรัม ราคาส่งจำหน่ายกันในช่วงที่ทำการสำรวจประมาณถึงละ 20 - 30 บาท สำหรับหอยขนาดใหญ่ และ 10 - 15 บาท สำหรับหอยเปิด ซึ่งเป็นหอยขนาดเล็ก ราคาส่งซื้อขายกันนี้เป็นราคาส่งซื้อขายกันที่ฟาร์มเลี้ยงหอยแมลงภู่ง่ายๆ ราคายขายจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ เช่น ขึ้นอยู่กับขนาดของหอยและสีเปลือก คือ หอยแมลงภู่ง่ายๆ ที่มีขนาดใหญ่ สีเปลือกเขียวเข้ม จะมีราคาสูงกว่าหอยแมลงภู่ง่ายๆ ขนาดเล็กสีคล้ำ ๆ นอกจากนี้ยังขึ้นอยู่กับความต้องการของตลาดหรืออุปสงค์และอุปทานของหอยแมลงภู่ง่ายๆ ในขณะนั้นด้วย กล่าวคือ ถ้าหอยแมลงภู่ง่ายๆ ที่โตได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการพร้อมกันในช่วงเวลาเดียวกันเป็นจำนวนมากราคาส่งจำหน่ายของหอยแมลงภู่ง่ายๆ จะถูกลง เพราะผู้รวบรวมในแต่ละท้องที่มีจำนวนจำกัด ในทางตรงกันข้าม ถ้าหอยแมลงภู่ง่ายๆ ที่โตได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการมีน้อย ราคาส่งจำหน่ายของหอยแมลงภู่ง่ายๆ ก็จะสูงขึ้น และยังมีผลทำให้

ราคาหอยแมลงภู่อยังโตไม่ได้ขนาดตามที่ตลาดต้องการ เช่น หอยเปิดมีราคาลงชั้นด้วย

วิธีการคำนวณรายได้ของการเลี้ยงหอยแมลงภู่อยุ่ขนาดใหญ่

รายได้จากหอยแมลงภู่อยุ่ขนาดใหญ่ = จำนวนผลผลิตของหอยแมลงภู่อยุ่ขนาดใหญ่ทั้งหมด
x ราคาขายเฉลี่ย/ถึง (farm gate price)

รายได้จากหอยเปิด = จำนวนผลผลิตของหอยเปิด x ราคาขายหอยเปิดต่อถึง
(farm gate price)

รายได้ทั้งหมด = รายได้จากหอยแมลงภู่อยุ่ขนาดใหญ่ + รายได้จากหอยเปิด

กำไรสุทธิ = รายได้ทั้งหมด - ต้นทุนการผลิตทั้งสิ้น

รายละเอียดเกี่ยวกับปริมาณผลผลิตของหอยแมลงภู่อยุ่ มูลค่าของหอยแมลงภู่อยุ่ ราคาเฉลี่ยของหอยแมลงภู่อยุ่ และรายได้จากการจำหน่ายหอยแมลงภู่อยุ่ แสดงดังตารางที่ 5.1 5.2 และ 5.3

ตารางที่ 5.1 ตารางแสดงปริมาณผลผลิต มูลค่าและราคาหอยแมลงภูของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู ปีการผลิต 2529 (กรณีหอยขนาดใหญ่)

ขนาดฟาร์ม	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่ได้รับอนุญาต					ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เข้าที่เลี้ยง				
	ปริมาณการผลิต		ราคาจำหน่าย	มูลค่าผลผลิต		ปริมาณการผลิต		ราคาจำหน่าย	มูลค่าผลผลิต	
	ถัง/ฟาร์ม	ถัง/ไร่	บาท/ถัง	บาท/ฟาร์ม	บาท/ไร่	ถัง/ฟาร์ม	ถัง/ไร่	บาท/ถัง	บาท/ฟาร์ม	บาท/ไร่
ขนาดเล็ก	4,170.93	803.65	22.30	93,011.74	17,921.39	1,845	738	20	36,900	14,760
ขนาดใหญ่	14,428.12	822.12	21.73	313,523.05	17,864.67	12,375	707.14	21	259,875	14,849.94

(1) (2) (3) (1) (2) (3)

- (1) ปริมาณผลผลิตเฉลี่ย จากตารางที่ 4.31
- (2) จำนวนจากผลรวมของราคาจำหน่ายของผู้เลี้ยงหอยแมลงภูแต่ละประเภทแต่ละขนาดเมื่อที่เลี้ยง หาทัวด้วยจำนวนผู้เลี้ยงหอยแมลงภูประเภทเดียวกันที่เลี้ยงหอยแมลงภูในกลุ่มเดียวกัน
- (3) ได้จาก (1) x (2)

จากตารางที่ 5.1 ซึ่งเป็นตารางแสดงปริมาณผลผลิต มูลค่า และราคาของหอยแมลงภู่นาขนาดใหญ่ ปรากฏผลดังนี้

1. ปริมาณผลผลิตหอยแมลงภู่นา

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นาที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 4,170.93 ถัง และ 14,428.12 ถัง หรือเฉลี่ยไร่ละ 803.65 ถัง และ 822.12 ถังตามลำดับ

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นาที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีปริมาณผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 1,845 ถัง และ 12,375 ถัง หรือเฉลี่ยไร่ละ 738 ถัง และ 707.14 ถังตามลำดับ

จะเห็นว่า ปริมาณผลผลิตหอยแมลงภู่นา เป็นจำนวนถังต่อฟาร์ม ของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นาทั้งที่ได้รับอนุญาตและเข้าที่เลี้ยง เพิ่มขึ้นในสัดส่วนเดียวกับขนาดของฟาร์ม คือ ถ้าฟาร์มขนาดเล็ก ปริมาณผลผลิตจะน้อย ฟาร์มขนาดใหญ่ปริมาณผลผลิตจะมากขึ้น แต่เมื่อดูปริมาณผลผลิตเป็นถังต่อไร่ พบว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นาที่ได้รับอนุญาตจะมีปริมาณหอยแมลงภู่นาเป็นถังต่อไร่สูงกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นาที่เข้าที่เลี้ยงทั้ง ๆ ที่จำนวนไม้ที่ปักต่อไร่ของผู้ที่ได้รับอนุญาตมีจำนวนน้อยกว่าของผู้เข้าที่เลี้ยง ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นาที่เข้าที่เลี้ยงปักไม้หนาแน่นมากเกินไป ทำให้กระแสน้ำถ่ายเทไม่ดี อาหารไม่พอเพียงที่จะเลี้ยงหอยแมลงภู่นา ฝืนผลให้หอยแมลงภู่นาที่ได้มีขนาดไม่ใหญ่เท่าที่ควร ปริมาณผลผลิตที่ได้ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น จึงมีผลต่อ

2. ราคาผลผลิตหอยแมลงภู่นา

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นาที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ขายหอยแมลงภู่นาเฉลี่ยถังละ 22.30 บาท และ 21.73 บาท ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นาที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ขายหอยแมลงภู่นาเฉลี่ยถังละ 20 บาท และ 21 บาทตามลำดับ

3. มูลค่าผลผลิตหอยแมลงภู่นา

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นาที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 93,011.74 บาท และ 313,523.05 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 17,921.39 บาท และ 17,864.67 บาทตามลำดับ

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่
มีมูลค่าผลผลิตเฉลี่ยฟาร์มละ 36,900 บาท และ 259,875 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 14,760
บาท และ 14,849.94 บาทตามลำดับ

จะเห็นว่ามูลค่าผลผลิตหอยแมลงภู่งูของผู้เลี้ยง 2 ประเภท ก็เช่นกัน ที่
เพิ่มขึ้นเป็นสัดส่วนโดยตรงกับขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแมลงภู่งู

ตารางที่ 5.2 ตารางแสดงปริมาณผลผลิต มูลค่า และราคาหอยแมลงภู่นอกขนาดเล็ก (หอยเปิด) ของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นอก ปี 2529

ขนาดฟาร์ม	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นอกที่ได้รับอนุญาต					ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นอกที่เข้าที่เลี้ยง				
	ปริมาณผลผลิต		ราคาจำหน่าย	มูลค่าผลผลิต		ปริมาณผลผลิต		ราคาจำหน่าย	มูลค่าผลผลิต	
	กึ่ง/ฟาร์ม	กึ่ง/ไร่	บาท/กึ่ง	บาท/ฟาร์ม	บาท/ไร่	กึ่ง/ฟาร์ม	กึ่ง/ไร่	บาท/กึ่ง	บาท/ฟาร์ม	บาท/ไร่
ขนาดเล็ก	463.44	89.29	11.25	5,213.70	1,004.51	205	82	10.25	2,101.25	840.50
ขนาดใหญ่	1,603.12	91.35	10.67	17,105.29	974.70	1,375	78.57	10.50	14,437.50	824.98

(1) (2) (3) (1) (2) (3)

- (1) คำนวณจากผลรวมของผลผลิตของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นอกแต่ละประเภท แต่ละขนาดพื้นที่เลี้ยง หาดด้วย จำนวนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นอกประเภทเดียวกันที่มี เนื้อที่เลี้ยงหอยแมลงภู่นอกกลุ่มเดียวกัน คูณด้วย 10% เนื่องจากการขายหอยแมลงภู่นอกจะขายทั้งหอยขนาดใหญ่ และหอยเปิด จากการสำรวจอัตราส่วน การขายหอยใหญ่ : หอยเปิด = 9:1
- (2) คำนวณจากผลรวมของราคาจำหน่าย ของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นอก แต่ละประเภท แต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยง หาดด้วย จำนวนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นอก ประเภทเดียวกันที่มีเนื้อที่เลี้ยงหอยแมลงภู่นอกกลุ่มเดียวกัน
- (3) = (1) x (2)

จากตารางที่ 5.2 ซึ่งเป็นตารางแสดงปริมาณผลผลิต มูลค่า และราคาหอยแมลงภู่ (หอยเปิด) ปรากฏผลดังนี้

1.- ปริมาณผลผลิตหอยเปิด

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีปริมาณผลผลิตหอยเปิดเฉลี่ยฟาร์มละ 463.44 ถัง และ 1,603.12 ถัง หรือเฉลี่ยไร่ละ 89.29 ถัง และ 91.35 ถังตามลำดับ

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีปริมาณผลผลิตหอยเปิดเฉลี่ยฟาร์มละ 205 ถัง และ 1,375 ถัง หรือเฉลี่ยไร่ละ 82 ถัง และ 78.57 ถังตามลำดับ

2. ราคาหอยเปิดหรือหอยแมลงภู่นขนาดเล็ก

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ขายหอยเปิดในราคาเฉลี่ยถังละ 11.25 บาท และ 10.67 บาทตามลำดับ

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ขายหอยเปิดในราคาเฉลี่ยถังละ 10.25 บาท และ 10.50 บาทตามลำดับ

3. มูลค่าผลผลิตหอยเปิด

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีมูลค่าผลผลิตหอยเปิดเฉลี่ยฟาร์มละ 5,213.70 บาท และ 17,105.29 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 1,004.51 บาท และ 974.70 บาท ตามลำดับ

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีมูลค่าผลผลิตหอยเปิดเฉลี่ยฟาร์มละ 2,101.25 บาท และ 14,437.50 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 840.50 บาท และ 824.98 บาทตามลำดับ

จะเห็นว่า ทั้งปริมาณผลผลิต มูลค่าผลผลิต ตลอดจนราคาจำหน่ายของหอยแมลงภู่นขนาดเล็ก (หอยเปิด) มีลักษณะเช่นเดียวกับหอยแมลงภู่นขนาดใหญ่

ตารางที่ 5.3 ตารางแสดงรายได้จากการเลี้ยงหอยของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ปีการผลิต 2529

หน่วย : บาท

ขนาดฟาร์ม	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาต						ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยง					
	เฉลี่ยต่อฟาร์ม			เฉลี่ยต่อไร่			เฉลี่ยต่อฟาร์ม			เฉลี่ยต่อไร่		
	หอยใหญ่*	หอยเปิด**	รวม	หอยใหญ่	หอยเปิด	รวม	หอยใหญ่	หอยเปิด	รวม	หอยใหญ่	หอยเปิด	รวม
ขนาดเล็ก	93,011.70	5,213.70	98,225.44	17,921.39	1,004.51	18,925.90	36,900	2,101.25	39,001.25	14,760	840.50	15,600.50
ขนาดใหญ่	313,523.05	17,105.29	330,628.34	17,846.67	974.70	18,839.37	259,875	14,437.50	274,312.50	14,849.94	824.98	15,674.92

* หอยใหญ่ หมายถึง หอยแมลงภู่ที่ขายพร้อมเปลือก เป็นขนาดที่คนทั่วไปใช้บริโภค

** หอยเปิด หมายถึง หอยแมลงภู่ขนาดเล็ก ที่ขายแก่ฟาร์มเลี้ยงเปิด

จากตารางที่ 5.3 ซึ่งเป็นตารางแสดงรายได้จากการเลี้ยงหอยแมลงภู่ว่า ซึ่งรวมรายได้จากการขายหอยแมลงภู่นานาชาติใหญ่ (หอยใหญ่) และรายได้จากการขายหอยแมลงภู่นานาชาติเล็ก (หอยเปิด) ปรากฏผลดังนี้

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นานาชาติได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีรายได้จากการขายหอยแมลงภู่นานาชาติเฉลี่ยฟาร์มละ 98,225.44 บาท และ 330,628.34 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 18,925.90 บาท และ 18,839.37 บาทตามลำดับ ซึ่งประกอบด้วย รายได้จากการขายหอยใหญ่เฉลี่ยฟาร์มละ 93,011.74 บาท และ 313,523.05 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 17,921.39 บาท และ 17,864.67 บาทตามลำดับ และรายได้จากการขายหอยเปิดเฉลี่ยฟาร์มละ 5,213.70 บาท และ 17,105.29 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 1,004.51 บาท และ 974.70 บาทตามลำดับ

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นานาชาติซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีรายได้จากการขายหอยแมลงภู่นานาชาติเฉลี่ยฟาร์มละ 39,001.25 บาท และ 274,312.50 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 15,600.50 บาท และ 15,674.92 บาทตามลำดับ ซึ่งประกอบด้วย รายได้จากการขายหอยใหญ่เฉลี่ยฟาร์มละ 36,900 บาท และ 259,875 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 14,760 บาท และ 14,849.94 บาทตามลำดับ และรายได้จากการขายหอยเปิดเฉลี่ยฟาร์มละ 2,101.25 บาท และ 14,437.50 บาท หรือเฉลี่ยไร่ละ 840.50 บาท และ 824.98 บาทตามลำดับ

การคำนวณกำไรสุทธิมีวัตถุประสงค์เพื่อทราบผลของการดำเนินงานเลี้ยงหอยแมลงภู่นานาชาติแบบบักหาลูกว่าว่ามีกำไรสุทธิหรือขาดทุนสุทธิเท่าใด นอกจากนั้นยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในการพิจารณาตัดสินใจในการปรับปรุงการผลิตให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

ตารางที่ 5.4 ตารางแสดงกำไรสุทธิจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่ ปีการผลิต 2529

ขนาดฟาร์ม	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาต						ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เช่าที่เลี้ยง					
	รายได้ทั้งหมด		ต้นทุนทั้งหมด		กำไรสุทธิ		รายได้ทั้งหมด		ต้นทุนทั้งหมด		กำไรสุทธิ	
	บาท/ฟาร์ม	บาท/ไร่	บาท/ฟาร์ม	บาท/ไร่	บาท/ฟาร์ม	บาท/ไร่	บาท/ฟาร์ม	บาท/ไร่	บาท/ฟาร์ม	บาท/ไร่	บาท/ฟาร์ม	บาท/ไร่
ขนาดเล็ก	98,225.44	18,925.90	91,389.87	17,608.84	6,835.57	1,317.06	39,001.25	15,600.50	72,303.02	28,921.20	(33,301.77)	(13,320.70)
ขนาดใหญ่	330,628.34	18,839.37	231,028.76	13,164.03	99,599.58	5,675.34	274,312.50	15,674.92	248,593.71	14,205.35	25,718.79	1,469.57
	(1)		(2)		(3)		(1)		(2)		(3)	

(1) รายได้จาก การเลี้ยงหอยแมลงภู่ จากตารางที่ 5.3

(2) ต้นทุนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ จากตารางที่ 4.24 4.25 4.26 และ 4.27

(3) = (1) - (2)

จากตารางที่ 5.4 เป็นตารางแสดงกำไรสุทธิจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่มิ จะเห็นว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มิที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ดำเนินการมีกำไรสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ 6,835.57 บาท และ 99,599.58 บาทตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มิที่เช่าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีกำไรสุทธิเฉลี่ยฟาร์มละ (33,301.77) บาท และ 25,718.79 บาทตามลำดับ

การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทน

ลักษณะการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทน เพื่อให้ทราบว่าการเลี้ยงหอยแมลงภู่มิมีผลตอบแทนจากการดำเนินงานเป็นอย่างไรใด จึงได้นำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาทำการวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่มิ การวิเคราะห์นี้จะแบ่งออกเป็น 6 แบบ ดังต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนโดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง¹ (Common-Size Statement)

การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุนโดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง เป็นการย่อส่วนโครงสร้างหรือส่วนประกอบในงบกำไรขาดทุนที่เป็นจำนวนเงินให้เป็นอัตราร้อยละของยอดขายได้สุทธิในปีที่ต้องการวิเคราะห์ เพื่อให้ทราบถึงความสามารถในการได้มาซึ่งรายได้ว่ามีจำนวนเพียงพอกี่จะชดเชยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้มากน้อยเพียงใด และรายได้สุทธิ กี่ไร จะคงเหลืออยู่เท่าใด ถ้าเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้รายได้เปลี่ยนแปลงไป ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มิสามารถเปลี่ยนแปลงปรับปรุงค่าใช้จ่ายใดได้บ้างที่จะทำให้กำไรเพิ่มขึ้น

การวิเคราะห์ตามวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่งยังสามารถบอกให้ทราบถึงส่วนประกอบของรายการต่าง ๆ ในงบกำไรขาดทุนว่าเป็นร้อยละเท่าใดของรายได้สุทธิได้ชัดเจนยิ่งขึ้นอีกด้วย

¹ เพ็ญ ทุมทรัพย์, วิเคราะห์งบการเงิน. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528), 77.

ตารางที่ 5.5 งบกำไรขาดทุนจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่อย่อยผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่อู่ที่ได้รับอนุญาต ซึ่งพิจารณาขนาดเล็ก ปี 2529

รายการ	ต่อถัง ¹ (บาท)			ต่อฟาร์ม ² (บาท)			บ่งส่วนตามแนวคิด ³ (%)		
	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม
รายได้									
จากการขายหอยใหญ่	22.30	-	22.30	93,011.74	-	93,011.74	94.69	-	94.69
จากการขายหอยเปิด	11.25	-	11.25	5,213.70	-	5,213.70	5.31	-	5.31
รวมรายได้	33.55	-	33.55	98,225.44	-	98,225.44	100	-	100
ต้นทุนแปรได้									
ค่าเช่าไม้หลัก	4.25	-	4.25	17,732.33	-	17,732.33	18.05	-	18.05
ค่าแรงงาน	2.56	1.64	4.20	10,675.09	6,854.49	17,529.58	10.87	6.98	17.85
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	0.64	-	0.64	2,668.12	-	2,668.12	2.72	-	2.72
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	0.96	-	0.96	3,982.74	-	3,982.70	4.05	-	4.05
ค่าเช่าเรือ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่าบอื่น ๆ	0.28	-	0.28	1,169.34	-	1,169.34	1.19	-	1.19
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	0.75	0.75	-	3,123.45	3,123.45	-	3.18	3.18
รวมต้นทุนแปรได้	8.69	2.39	11.08	36,227.62	9,977.94	46,205.56	36.88	10.16	47.04
ต้นทุนคงที่									
ค่าอาชีวนำบัตร	0.10	-	0.10	415.20	-	415.20	0.42	-	0.42
ค่าเช่าพื้นที่เลี้ยง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เงินเดือนคนเฝ้าฟาร์มหอย	1.44	4.31	5.75	6,000	18,000	24,000	6.11	18.33	24.44
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	-	2.64	2.64	-	10,994.69	10,994.69	-	11.19	11.19
ดอกเบี้ยเงินกู้	1.61	-	1.61	6,720	-	6,720	6.84	-	6.84
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	0.73	0.73	-	3,054.42	3,054.42	-	3.11	3.11
รวมต้นทุนคงที่	3.15	7.68	10.83	13,135.20	32,049.11	45,184.31	13.37	32.63	46
รวมต้นทุนทั้งหมด	11.84	10.07	21.91	49,362.82	42,027.05	91,389.87	50.25	42.79	93.04
กำไร(ขาดทุน)สุทธิ	21.71	(10.07)	11.64	48,862.62	(42,027.05)	6,835.57	49.75	(42.79)	6.96
ปริมาณหอยเฉลี่ยต่อ ฟาร์ม (กิโลกรัม)	4,170.93								

¹ จากตารางที่ 4.28

² จากตารางที่ 4.24 และ 5.3

³ คำนวณจาก $\frac{\text{รายได้ ค่าใช้จ่าบ หรือกำไรสุทธิ}}{\text{รายได้สุทธิ}} \times 100$

⁴ จากตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.6 งบกำไรขาดทุนจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่อยู่นึ่งเลี้ยงหอยแมลงภู่อัตโนมัติรับอนุญาต ซึ่งดำเนินการขนาดใหญ่ 0 2529

รายการ	ต่อตัน ¹ (บาท)			ต่อฟาร์ม ² (บาท)			ต่อตัวตามแนวคิด ³ (%)		
	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม
รายได้									
จากการขายหอยใหญ่	21.73	-	21.73	313,523.05	-	313,523.05	94.83	-	94.83
จากการขายหอยเปิด	10.67	-	10.67	17,105.29	-	17,105.29	5.17	-	5.17
รวมรายได้	32.40	-	32.40	330,628.34	-	330,628.34	100	-	100
ต้นทุนแปรได้									
ค่าเช่าไม้หลัก	3.88	-	3.88	56,057.46	-	56,057.46	16.95	-	16.95
ค่าแรงงาน	2.82	1.13	3.95	40,596.81	16,351.99	56,948.80	12.28	4.94	17.22
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	0.69	-	0.69	9,967.04	-	9,967.04	3.01	-	2.01
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	0.34	-	0.34	4,880.52	-	4,880.52	1.48	-	1.48
ค่าเช่าเรือ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.10	-	0.10	1,400.91	-	1,400.91	0.42	-	0.42
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	0.65	0.65	-	9,370.97	9,370.97	-	2.84	2.84
รวมต้นทุนแปรได้	7.83	1.78	9.61	112,902.74	25,722.96	138,625.70	34.14	7.78	41.92
ต้นทุนคงที่									
ค่าอาชญาบัตร	0.10	-	0.10	1,404	-	1,404	0.43	-	0.43
ค่าเช่าพื้นที่เลี้ยง	-	-	-	-	-	-	-	-	-
เงินเดือนคนเฝ้าฟาร์มหอย	3.74	0.42	4.16	54,000	6,000	60,000	16.33	1.82	18.15
ค่าเสื่อมราคาคานาฬิกา	-	0.98	0.98	-	14,192.70	14,192.70	-	4.29	4.29
ดอกเบี้ยเงินกู้	0.73	-	0.73	10,560	-	10,560	3.19	-	3.19
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	0.43	0.43	-	6,246.36	6,246.36	-	1.89	1.89
รวมต้นทุนคงที่	4.57	1.83	6.40	65,964	26,439.06	92,403.06	19.95	8	27.95
รวมต้นทุนทั้งหมด	12.40	3.61	16.01	178,866.74	52,162.02	231,028.76	54.09	15.78	69.87
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	20	(3.61)	16.39	151,761.60	(52,162.02)	99,599.58	45.91	(15.78)	30.13
ปริมาณหอยเฉลี่ยต่อฟาร์ม ⁴ (ตัว)									14,428.12

¹ จากตารางที่ 4.28² จากตารางที่ 4.25 และ 5.3³ คำนวณจาก $\frac{\text{รายได้ ค่าใช้จ่าย หรือกำไรสุทธิ}}{\text{รายได้สุทธิ}} \times 100$ ⁴ จากตาราง 5.1

ตารางที่ 5.7 งบกำไรขาดทุนจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่งอกผู้มีเลี้ยงหอยแมลงภู่งอกที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งทำปริมาณเล็ก , ๑ 2529

รายการ	ต้นทุน ¹ (บาท)			ต้นทุน ² (บาท)			บ่งส่วนตามแนวคิด ³ (%)		
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
รายได้:									
จากการขายหอยใหญ่	20	-	20	36,900	-	36,900	94.61	-	94.61
จากการขายหอยเปิด	10.25	-	10.25	2,101.25	-	2,101.25	5.39	-	5.39
รวมรายได้	30.25	-	30.25	39,001.25	-	39,001.25	100	-	100
ต้นทุนแปรผัน:									
ค่าเช่าไม้หลัก	6.61	-	6.61	12,192.30	-	12,192.30	31.26	-	31.26
ค่าแรงงาน	3.50	1.69	4.74	5,625.62	3,125.34	8,750.96	14.43	8.01	22.44
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	0.59	-	0.59	1,085.03	-	1,085.03	2.78	-	2.78
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	1.29	-	1.29	2,375	-	2,375	6.09	-	6.09
ค่าเช่าเรือ	0.29	-	0.29	538.95	-	538.95	1.38	-	1.38
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	0.52	-	0.52	969.92	-	969.92	2.49	-	2.49
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	1.02	1.02	-	1,878.63	1,878.63	-	4.82	4.82
รวมต้นทุนแปรผัน	12.35	2.71	15.06	22,786.82	5,003.97	27,790.79	58.43	12.83	71.26
ต้นทุนคงที่:									
ค่าอาชีวบัตร	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าเช่าพื้นที่เลี้ยง	1.40	-	1.40	2,580	-	2,580	6.61	-	6.61
เงินเดือนคนเฝ้าทำหอย	3.25	9.76	13.01	6,000	18,000	24,000	15.38	46.15	61.53
ค่าเสื่อมราคาสินทรัพย์	-	3.21	3.21	-	5,923.25	5,923.25	-	15.19	15.19
ดอกเบี้ยเงินกู้	4.88	-	4.88	9,000	-	9,000	23.08	-	23.08
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	1.63	1.63	-	3,008.98	3,008.98	-	7.72	7.72
รวมต้นทุนคงที่	9.53	14.60	24.13	17,580	26,932.23	44,512.23	45.07	69.06	114.13
รวมต้นทุนทั้งหมด	21.88	17.31	39.19	40,366.82	31,936.20	72,303.02	103.50	81.89	185.39
กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	8.37	(17.31)	(8.94)	(1,365.57)	(31,936.20)	(33,301.77)	(3.50)	(81.89)	(85.39)
ปริมาณหอยเฉลี่ยต่อฟาร์ม (กก)⁴								1,845	

¹ จากตารางที่ 4.28

² จากตารางที่ 4.24 และ 5.3

³ ส่วนมาจาก $\frac{\text{รายได้ ค่าใช้จ่าย หรือกำไรสุทธิ}}{\text{รายได้สุทธิ}} \times 100$

⁴ จากตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.8 งบกำไรขาดทุนการเติบโตของมูลค่าของผู้ถือหุ้นมูลค่าที่เข้าที่เต็ม ซึ่งมีการขยายใหญ่, 0 2529

รายการ	ต่อ กิ่ง (บาท) ¹			ต่อหุ้น (บาท) ²			ต่อส่วนตนน้ำหนัก (%) ³		
	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็นเงินสด	รวม
รายได้:									
จากการขายหุ้นใหญ่	21	-	21	259,875	-	259,875	94.74	-	94.74
จากการขายหุ้นเล็ก	10.50	-	10.50	14,437.50	-	14,437.50	5.26	-	5.26
รวมรายได้	31.50	-	31.50	274,312.50	-	274,312.50	100	-	100
ต้นทุนแปร:									
ค่าเช่าไม่หัก	5.36	-	5.36	66,385	-	66,385	24.20	-	24.20
ค่าแรงงาน	3.19	1.20	4.39	39,480	14,805	54,285	14.39	5.40	19.79
ค่าวัสดุเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	0.51	-	0.51	6,336	-	6,336	2.31	-	2.31
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	0.28	-	0.28	3,400	-	3,400	1.24	-	1.24
ค่าเช่าเรือ	0.17	-	0.17	2,130	-	2,130	0.78	-	0.78
ค่าใช้จ่ายอื่นๆ	0.13	-	0.13	1,626	-	1,626	0.59	-	0.59
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	0.79	0.79	-	9,726.75	9,726.75	-	3.54	3.54
รวมต้นทุนแปร	9.64	1.99	11.63	119,357	24,531.75	143,888.75	43.51	8.94	52.45
ต้นทุนคงที่:									
ค่าอาชญาบัตร	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ค่าเข้าพื้นที่เต็ม	1.36	-	1.36	16,800	-	16,800	6.12	-	6.12
เงินเดือนคนเฝ้าท่าเรือ	4.36	0.49	4.85	54,000	6,000	60,000	19.68	2.19	21.87
ค่าเสื่อมราคาทรัพย์สิน	-	0.71	0.71	-	8,827	8,827	-	3.22	3.22
ดอกเบี้ยเงินกู้	0.97	-	0.97	12,000	-	12,000	4.38	-	4.38
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	0.57	0.57	-	7,077.96	7,077.96	-	2.58	2.58
รวมต้นทุนคงที่	6.69	1.77	8.46	82,800	21,904.96	104,704.96	30.18	7.99	38.17
รวมต้นทุนทั้งหมด	16.33	3.76	20.09	202,157	46,436.71	248,593.71	73.69	16.93	90.62
กำไร (ขาดทุน) สุทธิ	15.17	(3.76)	11.41	72,155.50	(46,436.71)	25,718.79	26.31	(16.93)	9.38
ปริมาณหุ้นเฉลี่ยต่อหุ้น (ก)	12,375								

¹ จากตารางที่ 4.28

² จากตารางที่ 4.25 และ 5.3

³ หาค่ามาจาก รายได้ ค่าใช้จ่าย หรือกำไรสุทธิ x 100
รายได้สุทธิ

⁴ จากตารางที่ 5.1

จากการวิเคราะห์หิงงภาโรชาตุน โดยวิธีย่อส่วนตามแนวตั้ง ซึ่งเป็นการแสดงความสัมพันธ์ของค่าใช้จ่ายแต่ละรายการในงบบำโรชาตุน ต่อยอดรายได้สุทธิ รายได้สุทธิทุก 100 บาท ประกอบด้วยค่าใช้จ่ายและกำไรสุทธิจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าใด

การเลี้ยงหอยแมลงภูของผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ (ตารางที่ 5.5 และ 5.6) รายได้จากการเลี้ยงหอยแมลงภู 100 บาท เป็นรายได้จากการขายหอยแมลงภูขนาดใหญ่ 94.69 บาท และ 94.83 บาทตามลำดับ รายได้จากการขายหอยเปิด 5.31 บาท และ 5.17 บาทตามลำดับ ประกอบด้วยต้นทุนต้นทุนแปรได้ 47.04 บาท และ 41.92 บาทตามลำดับ ต้นทุนคงที่ 46 บาท และ 27.95 บาทตามลำดับ เป็นต้นทุนทั้งสิ้น 93.04 บาท และ 69.87 บาทตามลำดับ กำไรสุทธิ 6.96 บาท และ 30.13 บาทตามลำดับ เป็นกำไรเงินสด 49.75 บาท และ 45.91 บาทตามลำดับ และเพื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายแต่ละรายการจะเห็นว่า เงินเดือนคนเฝ้าฟาร์มเลี้ยงหอย เป็นส่วนประกอบที่มีอัตราสูงสุด ร้อยละ 24.44 และ 18.15 ของรายได้สุทธิ รองลงมาคือ ค่าแรงงานและค่าเล่าไม้หลัก มีจำนวนสูงใกล้เคียงกัน ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เป็นส่วนประกอบต้นทุนที่มีอัตราค่อนข้างต่ำ เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่กล่าวไว้ข้างต้น

การเลี้ยงหอยแมลงภูของผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เช่าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ (ตารางที่ 5.7 และ 5.8) รายได้จากการเลี้ยงหอยแมลงภู 100 บาท เป็นรายได้จากการขายหอยแมลงภูขนาดใหญ่ 94.61 บาท และ 94.74 บาทตามลำดับ รายได้จากการขายหอยเปิด 5.39 บาท และ 5.26 บาทตามลำดับ ประกอบด้วยต้นทุนแปรได้ 71.26 บาท และ 52.45 บาทตามลำดับ ต้นทุนคงที่ 114.13 บาท และ 38.17 บาทตามลำดับ เป็นต้นทุนทั้งสิ้น 185.39 บาท และ 90.62 บาทตามลำดับ กำไรสุทธิ (-) 85.39 บาท และ 9.38 บาทตามลำดับ เป็นกำไรเงินสด (-) 3.50 บาท และ 26.31 บาทตามลำดับ และเมื่อพิจารณาค่าใช้จ่ายแต่ละรายการ จะเห็นว่าฟาร์มขนาดเล็กมีเงินเดือนคนเฝ้าฟาร์มเลี้ยงหอยเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุด รองลงมาคือ ค่าเล่าไม้หลัก ส่วนฟาร์มขนาดใหญ่ มีค่าเล่าไม้หลักเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงที่สุด รองลงมาคือ เงินเดือนคนเฝ้าฟาร์มเลี้ยงหอย

2. การวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจ² (Economic Analysis)

การวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจเป็นการวิเคราะห์ในระยะเวลาสั้น เพื่อให้ทราบถึงอัตราผลตอบแทนที่เกิดจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่ โดยคำนึงถึงต้นทุนการเลี้ยงทั้งหมด ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น ต้นทุนแปรได้และต้นทุนคงที่ ว่าจะมีผลทำให้เกิดกำไรสุทธิได้มากน้อยเพียงใด และในส่วนของต้นทุนแปรได้ที่เกิดขึ้นมีความสัมพันธ์กับการเกิดผลผลิตที่ได้รับมากน้อยเพียงใดในรูปของกำไรส่วนเกิน อัตราส่วนกำไรส่วนเกินที่ได้จะชี้ให้เห็นแนวโน้มของจุดเสมอตัวได้ง่ายด้วย อัตราส่วนที่ใช้คำนวณได้แก่

$$2.1 \text{ อัตรากำไรสุทธิ ต่อต้นทุนการเลี้ยง} = \frac{\text{กำไรสุทธิ}}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง}} \times 100$$

$$2.2 \text{ อัตรากำไรส่วนเกิน ต่อ ต้นทุนการเลี้ยง} = \frac{\text{กำไรส่วนเกิน}}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง}} \times 100$$

ต้นทุนการเลี้ยง หมายถึง ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเลี้ยงหอยแมลงภู่

กำไรส่วนเกิน หมายถึง ส่วนต่างระหว่างรายได้กับต้นทุนแปรได้

อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ เป็นอัตราส่วนที่ชี้ให้เห็นว่า กิจการสามารถทำกำไรสุทธิได้มากน้อยเพียงใด สำหรับอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงหอยแมลงภู่เป็นอัตราส่วนที่ชี้ให้เห็นว่ากิจการสามารถขดเชยต้นทุนคงที่ที่เกิดขึ้นได้เท่าใด ถ้าอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงมีค่าสูง แสดงว่ากิจการสามารถนำรายได้ที่เกิดขึ้นไปขดเชยต้นทุนคงที่ได้มาก และสามารถทำกำไรได้เร็วด้วย

²Sung-Hwan and Yu-Kang Mao, Analysis of Production Cost and Profitability of Crop and Livestock Farming, Aspac Food and Fertilizer Technology Center, 1979 P. 1-2.

ตารางที่ 5.9 ตารางแสดงการวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจ ของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู, ปี 2529

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่ได้รับอนุญาต		ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เช่าที่	
	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่
(1) รายได้ทั้งหมด (บาท)	98,225.44	330,628.34	39,001.25	274,312.50
(2) ต้นทุนการเลี้ยงทั้งหมด (บาท)	91,389.87	213,028.76	72,303.02	248,593.71
(3) กำไรสุทธิ (ขาดทุนสุทธิ) (บาท) (1)-(2)	6,835.57	99,599.58	(33,310.77)	25,718.79
(4) ต้นทุนแปรได้ (บาท)	46,205.56	138,625.70	27,790.79	143,888.75
(5) กำไรส่วนเกิน (บาท) (1)-(4)	52,019.88	192,002.64	11,210.46	130,423.75
อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยง (ร้อยละ)	$\frac{52,019.88}{91,389.87} \times 100$	$\frac{192,002.64}{213,028.76} \times 100$	$\frac{11,210.46}{72,303.02} \times 100$	$\frac{130,423.75}{248,593.71} \times 100$
(5)/(2)×100	เท่ากับ 56.92	83.11	15.50	52.46
อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการเลี้ยง (ร้อยละ)	$\frac{6,835.57}{91,389.87} \times 100$	$\frac{99,599.58}{213,028.76} \times 100$	$\frac{(33,310.77)}{72,303.02} \times 100$	$\frac{25,718.79}{248,593.71} \times 100$
(3)/(2)×100	เท่ากับ 7.48	43.11	(46.06)	10.35

ในการวิเคราะห์เชิงเศรษฐกิจของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ จากตารางที่ 5.9 ปรากฏว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับกำไรสุทธิอยู่ในเกณฑ์ดีเมื่อเทียบกับต้นทุนการเลี้ยง ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่ได้รับอนุญาตหรือเช่าที่เลี้ยง และผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก โดยมีอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการเลี้ยงร้อยละ 43.11 10.15 และ 7.48 ตามลำดับ หมายความว่า ทุกต้นทุนการเลี้ยง 100 บาท ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่จะได้รับผลตอบแทนในรูปของกำไรสุทธิ 43.11 10.15 และ 7.48 บาท ตามลำดับ ทั้งนี้ เนื่องจากราคาขายต่อถังค่อนข้างสูง และต้นทุนการเลี้ยงต่อถังต่ำ เมื่อเทียบกับผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่รายอื่น ๆ และมีอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงร้อยละ 83.11 52.46 และ 56.92 ตามลำดับ หมายความว่า ทุกต้นทุนการเลี้ยง 100 บาท จะมีกำไรส่วนเกินไปชดเชย ต้นทุนคงที่ไว้ 83.11 52.46 และ 56.92 บาท ตามลำดับ

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เช่าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก มีอัตรากำไรสุทธิอยู่ในเกณฑ์ไม่ดี เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการเลี้ยง คืออัตราขาดทุนสุทธิต่อต้นทุนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ ร้อยละ 46.06 ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าราคาขายต่อถังต่ำ ในขณะที่ต้นทุนการผลิตต่อถังสูง จึงทำให้เกิดผลขาดทุน ถึงแม้ว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ประเภทนี้จะมีผลขาดทุนสุทธิ แต่ก็ยังมีกำไรส่วนเกิน สามารถมาชดเชยต้นทุนคงที่ไว้ โดยมีอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงหอยแมลงภู่ ร้อยละ 15.50 นั่นคือ ค่าใช้จ่ายทั้งหมดในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ จำนวน 100 บาท จะได้ผลตอบแทนในรูปกำไรส่วนเกิน ซึ่งสามารถไปชดเชยต้นทุนคงที่ไว้ 15.50 บาท

3. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงหอยแมลงภู่ (Return on Investment in Mussel Farming)

การคำนวณหาผลตอบแทนจากการลงทุนในการเลี้ยงหอยแมลงภู่ คือการนำผลกำไรที่ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่แต่ละประเภท แต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแมลงภู่ ได้รับเปรียบเทียบกับเงินลงทุนที่ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่แต่ละประเภท ได้เข้ามาลงทุน โดยมีอัตราส่วนที่ใช้ในการคำนวณ ดังนี้

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิ (Net Profit)}}{\text{เงินลงทุน (Investment)}} \times 100$$

กำไรสุทธิคือ กำไรโดยเฉลี่ยที่ได้จากการดำเนินงาน

เงินลงทุน ได้แก่ เงินลงทุนในเรือต่าง ๆ เครื่องยนต์เรือ เครื่องประตวน้ำ
และล่อมเรือ

อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนจะแสดงให้เห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มะได้รับ
กำไรหรือขาดทุน คิดเป็นอัตราร้อยละเท่าใดของเงินลงทุน และยังทำให้ทราบถึงประสิทธิภาพใน
การดำเนินงานว่ามีมากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ยังเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจของผู้ที่สนใจจะ
ลงทุนเลี้ยงหอยแมลงภู่มะ

ตารางที่ 5.10 ตารางแสดงอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำจืด, ปีการผลิต 2529

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำจืดที่ได้รับอนุญาต		ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่น้ำจืดที่เข้าที่เลี้ยง	
	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่
(1) กำไรสุทธิ (ขาดทุนสุทธิ)	6,835.57	99,599.58	(33,301.77)	25,718.79
(2) เงินลงทุน ^{1/}	161,557.63	207,653.50	82,810	119,885
(3) อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน (1)/(2) 100	$\frac{6,835.57}{161,557.63} \times 100$	$\frac{99,599.58}{207,653.50} \times 100$	$\frac{(33,301.77)}{82,810} \times 100$	$\frac{25,718.79}{119,885} \times 100$
เท่ากับ	4.23	47.96	(40.21)	21.45

^{1/} จากตารางที่ 4.3

จากตารางที่ 5.10 วิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนเลี้ยงหอยแมลงภู่มุ่แต่ละประเภทและแต่ละขนาดเนื้อที่ ดังต่อไปนี้

3.1 การเลี้ยงหอยแมลงภู่มุ่ที่ให้ผลตอบแทนสูงที่สุด ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มุ่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ จะเห็นว่าอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนสูงถึง 47.96 ของเงินลงทุน

3.2 การเลี้ยงหอยแมลงภู่มุ่ที่ให้ผลตอบแทนรองลงมา ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มุ่ที่เช่าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ ซึ่งมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนค่อนข้างสูงพอควร คือ ร้อยละ 21.45 ของเงินลงทุน และผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มุ่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก โดยมีอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ร้อยละ 4.23 ของเงินลงทุน

3.3 การเลี้ยงหอยแมลงภู่มุ่ที่มีผลตอบแทนต่ำกว่าศูนย์ (ค่าติดลบ) ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มุ่ที่เช่าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก มีอัตราผลตอบแทนต่ำกว่าศูนย์ร้อยละ 40.21 ของเงินลงทุน แสดงถึงเงินลงทุนไม่ได้รับผลตอบแทน เนื่องจากมีผลขาดทุน กล่าวคือ มีรายได้รวมทั้งหมดน้อยกว่าต้นทุนการเลี้ยง

นอกจากการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนข้างต้นแล้ว ยังสามารถที่จะวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน เมื่อไม่นำต้นทุนค่าเสียโอกาส³ มาคำนวณ ต้นทุนการผลิตของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มุ่ได้ดังตารางที่ 5.13

³ ต้นทุนค่าเสียโอกาสหมายถึง ค่าเสียโอกาสที่เจ้าของกิจการมิได้นำสินทรัพย์ไปหาประโยชน์หรือรายได้เป็นอย่างอื่น และเป็นค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินสดจริง แต่เกิดจากการประเมินการใช้ปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ของผู้เลี้ยงเอง โดยถือตามอัตราค่าจ้างในท้องถิ่นนั้น เช่น ค่าแรงงานในครัวเรือน และค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน

วิธีการคำนวณหาได้ดังนี้

$$\text{กำไรสุทธิเมื่อไม่รวมต้นทุนค่าเสียโอกาส} = \text{กำไรสุทธิ} + \text{ต้นทุนค่าเสียโอกาส}$$

$$\text{ต้นทุนค่าเสียโอกาส} = \text{ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน}$$

$$\text{อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน} = \frac{\text{กำไรสุทธิเมื่อไม่รวมต้นทุนค่าเสียโอกาส}}{\text{เงินลงทุน}} \times 100$$

เมื่อไม่รวมต้นทุนค่าเสียโอกาส

ตารางที่ 5.11 ตารางแสดงกำไรสุทธิ และอัตราผลตอบแทนจากเงินลงทุน เมื่อไม่นำต้นทุนค่าเสียโอกาสมาคำนวณต้นทุนการผลิของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ปีการผลิต 2529

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาต		ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่เช่าที่เลี้ยง	
	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่
กำไรสุทธิ (ขาดทุนสุทธิ)	6,835.57	99,599.58	(33,301.77)	25,718.79
บวก ต้นทุนค่าเสียโอกาส				
ค่าเสียโอกาสเงินทุนแปรโต ¹	3,123.45	9,370.97	1,878.63	9,726.75
ค่าเสียโอกาสเงินทุนคงที่ ²	3,054.42	6,246.36	3,008.98	7,077.96
รวมต้นทุนค่าเสียโอกาส	6,177.87	15,617.33	4,887.61	16,804.71
กำไรสุทธิไม่รวมต้นทุนเสียโอกาส	13,013.44	115,216.91	(28,414.16)	42,523.50
เงินลงทุน	161,557.63	207,653.50	82,810	119,885
อัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุน	$\frac{13,013.44}{161,557.63} \times 100$	$\frac{115,216.91}{207,653.50} \times 100$	$\frac{(28,414.16)}{82,810} \times 100$	$\frac{42,523.50}{119,885} \times 100$
(ร้อยละ) เท่ากับ	8.05	55.48	(34.31)	35.47

1 และ 2 จากตารางที่ 4.24 และ 4.26

จากตารางที่ 5.11 จะเห็นได้ว่า อัตราผลตอบแทนต่อเงินลงทุน เมื่อกำไรสุทธิไม่รวมต้นทุนค่าเสียโอกาสนั้น ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ ยังคงมีอัตราร้อยละสูงที่สุดถึง 55.48 ของเงินลงทุน รองลงมาคือ คือผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ และผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก ร้อยละ 35.47 และ 8.05 ของเงินลงทุน ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก มีอัตราส่วนผลตอบแทนต่อเงินลงทุนต่ำสุด ร้อยละ (-) 34.31 ของเงินลงทุน

4. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน (Break-even Analysis)

จุดคุ้มทุน หรือจุดเสมอตัว หมายถึง จุดที่ปริมาณสินค้าหรือบริการที่ธุรกิจจำหน่ายออกไปแล้ว ณ ราคาขายที่กำหนดมีผลให้รายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายพอดี หรือจุดที่กำไรเท่ากับศูนย์ซึ่ง ณ จุดนี้เป็นจุดที่ไม่มีทั้งกำไรและขาดทุน จุดเสมอตัวเป็นจุดที่มีความสำคัญต่อธุรกิจ เพราะเป็นจุดที่ผู้บริหารใช้ในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนกำไรว่า ณ ราคาขายที่กำหนดกิจการควรจะขายในปริมาณเท่าใด สิ่งจะได้กำไรตามความต้องการ หรือกิจการควรจะขายสินค้าในปริมาณเท่าใดสิ่งจะได้รับรายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายพอดี

การวิเคราะห์จุดเสมอตัวสำหรับกรเลี้ยงหอยแมลงภู่งู จะศึกษาถึงปริมาณหอยแมลงภู่งูที่เก็บเกี่ยวได้ และรายได้จากการจำหน่ายหอยแมลงภู่งู ของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูแต่ละประเภท แต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยงหอยแมลงภู่งู เพื่อให้ทราบว่า ผู้เลี้ยงจะต้องเก็บเกี่ยวหอยแมลงภู่งูเป็นปริมาณหรือมูลค่าเท่าใดสิ่งจะทำให้ได้รายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายพอดี และยังใช้ในการวางแผนการผลิต รวมทั้งประเมินความเป็นไปได้เกี่ยวกับอัตราผลตอบแทนตามเป้าหมายที่ต้องการ นอกจากนี้ในภาครัฐบาลยังสามารถนำไปใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดราคาผลผลิต

วิธีการวิเคราะห์จุดเสมอตัววิธีหนึ่งจะกระทำได้โดยวิธีการคำนวณ โดยจะทำการวิเคราะห์ใน 2 ลักษณะคือ

- ก. วิเคราะห์ปริมาณการผลิตและขายได้ ณ จุดเสมอตัว
- ข. วิเคราะห์มูลค่าขาย ณ จุดเสมอตัว

ปริมาณการผลิตและขายได้ ณ จุดเสมอตัว

การหาปริมาณการผลิตและขายได้ ณ จุดเสมอตัว เพื่อจะได้อธิบายว่า ณ ปริมาณการผลิตเท่าใด สิ่งจะมีกำไรเท่ากับศูนย์ โดยวิธีการคำนวณดังนี้คือ

กำหนดให้	P	=	ราคาขายต่อหน่วย
	Q	=	ปริมาณยอดขายแมลงภู่งูที่จำหน่ายได้
	V	=	ต้นทุนแปรได้ต่อหน่วย
	F	=	ต้นทุนคงที่รวม

ในกรณี ณ จุดเสมอตัว หรือรายได้เท่ากับค่าใช้จ่าย

$$P \cdot Q = V \cdot Q + F$$

$$P \cdot Q - V \cdot Q = F$$

$$Q(P - V) = F$$

$$Q = \frac{F}{P - V}$$

นั่นคือ ปริมาณการผลิตและขาย ณ จุดเสมอตัว = $Q = \frac{F}{P - V}$

หรือ = $\frac{\text{ต้นทุนคงที่รวม}}{\text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนแปรได้ต่อหน่วย}}$

มูลค่ายาขาย ณ จุดเสมอตัว

การหามูลค่ายาขาย ณ จุดเสมอตัว เพื่อจะได้ทราบว่า จะต้องขายได้มูลค่ายาขายรวมเท่าใด สิ่งจะทำให้กำไรเท่ากับศูนย์ ซึ่งมีวิธีการคำนวณดังนี้

$$\text{มูลค่ายาขาย ณ จุดเสมอตัว} = \frac{\text{ต้นทุนคงที่รวม}}{\text{อัตราส่วนกำไรแปรได้}}$$

$$\text{อัตราส่วนกำไรแปรได้} = \frac{\text{กำไรแปรได้ต่อหน่วย}}{\text{ราคาขายต่อหน่วย}}$$

$$\text{กำไรแปรได้ต่อหน่วย} = \text{ราคาขายต่อหน่วย} - \text{ต้นทุนแปรได้ต่อหน่วย}$$

นอกจากการวิเคราะห์ปริมาณการผลิตและขายได้ ตลอดจนมูลค่าขาย ณ จุดเล็มอตัวแล้วยังสามารถวิเคราะห์ราคาคุ้มทุน ได้เช่นกัน

ราคาคุ้มทุน หมายถึง ราคาที่ผู้เลี้ยงสามารถขายผลผลิตได้โดยไม่มีกำไร และไม่ขาดทุน ราคาคุ้มทุนนี้จะแสดงให้เห็นถึงความสามารถของผู้เลี้ยงในการหาตลาด การคาดคะเนว่าแนวโน้มของตลาดและการวางแผนการผลิตได้ เพราะราคาหอยแมลงภู่กำหนดโดยปริมาณและความต้องการของผู้บริโภค ถ้าสามารถคาดคะเนแนวโน้มของตลาดได้ก็จะสามารถวางแผนการผลิตได้ ว่าควรจะผลิตมากน้อยเพียงใด

การวิเคราะห์ราคาคุ้มทุน เป็นการวิเคราะห์ว่าราคาของผู้เลี้ยงสามารถขายผลผลิตของตนได้ โดยไม่มีกำไรและไม่ขาดทุนนั้นจะต้องขายในราคาเท่าใด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่าการเลี้ยงหอยแมลงภู่ให้ได้กำไร จะต้องขายผลผลิตให้ได้ราคาสูงกว่าราคาคุ้มทุน ฉะนั้นราคาคุ้มทุนยิ่งมีค่าต่ำเท่าใดยิ่งดี เพราะเป็นการแสดงความสามารถของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่ามีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใด สูตรในการคำนวณมีดังนี้

$$\text{ราคาคุ้มทุน} = \frac{\text{ต้นทุนการเลี้ยง}}{\text{ปริมาณผลผลิต}}$$

จากตารางที่ 4.24 4.25 4.26 4.28 และ 5.1 นำค่าของต้นทุนคงที่รวมต้นทุนแปรได้ต่อถัง และราคาขายต่อถัง ใช้สำหรับการคำนวณดังตารางที่ 5.14

ตารางที่ 5.12 ตารางแสดงการวิเคราะห์ต้นทุนของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ปีการผลิต 2529

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาต		ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เช่าที่เลี้ยง	
	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่
1) ราคาขายต่อถัง (บาท)	22.30	21.73	20	21
2) ต้นทุนแปรได้ต่อถัง (บาท)	11.08	9.61	15.06	11.63
3) ต้นทุนคงที่รวม (บาท)	45,184.31	92,403.06	44,512.23	104,704.96
4) ค่าไร่วินเกินต่อหน่วย = (1)-(2) (บาท)	11.22	12.12	4.94	9.37
5) อัตราส่วนกำไรแปรได้ = (4)/(1)	0.50	0.56	0.25	0.45
6) ปริมาณหอยแมลงภู่ที่จำหน่ายได้ ณ จุดเสมอตัว	<u>45,184.31</u>	<u>92,403.06</u>	<u>44,512.23</u>	<u>104,704.76</u>
(6) = $\frac{3}{(1)-(3)}$	22.30-11.08	21.73-9.61	20-15.06	21-11.63
เท่ากับ (ถัง/ฟาร์ม)	4,027.12	7,624.01	9,010.57	11,174.49
หรือ เท่ากับ (ถัง/ไร่)	775.94	434.42	3,604.23	638.54
7) มูลค่าขาย ณ จุดเสมอตัว	<u>45,184.31</u>	<u>92,403.06</u>	<u>44,512.23</u>	<u>104,704.96</u>
(7) = (3)/(5)	0.50	0.56	0.25	0.54
เท่ากับ (บาท/ฟาร์ม)	90,368.62	165,005.46	178,048.92	232,677.69
หรือ เท่ากับ (บาท/ไร่)	17,412.07	9,402.02	71,219.57	13,295.87
8) ราคาต้นทุน = $\frac{\text{ต้นทุนผลิตรวม}}{\text{ปริมาณผลผลิต}}$	<u>91,389.87</u>	<u>231,028.76</u>	<u>72,303.02</u>	<u>248,593.71</u>
	4,170.93	14,428.12	1,845	12,375
เท่ากับ (บาท/ถัง)	21.91	16.01	39.19	20.09

จากการวิเคราะห์จุดเสมอตัวของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าแต่ละประเภท แต่ละขนาดเนื้อที่เลี้ยง ดังแสดงในตารางที่ 5.12 ผลการวิเคราะห์ปรากฏดังนี้

1. ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าได้รับอนุญาต

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าที่มีฟาร์มขนาดเล็ก ผลจากการวิเคราะห์จุดเสมอตัวเมื่อราคาขายโดยเฉลี่ยถึงละ 22.30 บาท ปรากฏว่า ปริมาณหอยที่จะต้องจำหน่าย ณ จุดเสมอตัวเท่ากับ 4,027.12 ถัง/ฟาร์ม ซึ่งจะหารายได้เท่ากับค่าใช้จ่ายพอดี คือไม่มีกำไรและไม่ขาดทุน แต่จากการสำรวจพบว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าประเภทนี้จำหน่ายหอยแมลงภู่ว่าได้ฟาร์มละ 4,170.73 ถัง ซึ่งสูงกว่าปริมาณ ณ จุดเสมอตัว คือมีรายได้สูงกว่าค่าใช้จ่าย หรือกำไรส่วนเกินที่เกิดขึ้นสามารถชดเชยต้นทุนคงที่ทั้งหมด และยังมีมากพอที่จะทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน เป็นจำนวนประมาณ $(4,170.93 - 4,027.12) \times 11.22 = 1,613.55$ บาท ส่วนราคาคู่มือของผู้เลี้ยงหอยประเภทนี้ มีราคาคู่มือถึงละ 21.91 บาท หมายความว่าผู้เลี้ยงจะต้องขายหอยแมลงภู่ว่าให้ได้ราคาตั้งกล่าวจึงจะไม่ขาดทุน ถ้าต้องการกำไรต้องขายให้ได้ราคาสูงกว่านี้ เพราะถ้าจำหน่ายราคาที่ต่ำกว่าราคาคู่มือจะขาดทุนทันที

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ ปรากฏว่า มีปริมาณหอยแมลงภู่ว่าที่ต้องจำหน่าย ณ จุดเสมอตัว เท่ากับ 7,624.01 ถัง/ฟาร์ม เมื่อราคาจำหน่ายหอยแมลงภู่ว่าเฉลี่ยถึงละ 21.73 บาท แต่จากการสำรวจพบว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าประเภทนี้ จำหน่ายหอยแมลงภู่ว่าได้ฟาร์มละ 14,428.12 ถัง ซึ่งสูงกว่าปริมาณ ณ จุดเสมอตัว ทำให้มีกำไรส่วนเกินชดเชยต้นทุนคงที่ทั้งหมด และยังมีมากพอที่จะทำให้เกิดกำไรแก่ผู้เลี้ยงได้ประมาณ $(14,428.12 - 7,624.01) \times$ กำไรส่วนเกิน 12.12 บาท = 82,465.81 บาท ส่วนราคาคู่มือของผู้เลี้ยงประเภทนี้ มีราคาถึงละ 16.01 บาท

2. ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าเข้าที่เลี้ยง

ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าที่มีฟาร์มขนาดเล็กมีปริมาณหอยแมลงภู่ว่าที่ต้องจำหน่าย ณ จุดเสมอตัว เท่ากับ 9,010.57 ถัง/ฟาร์ม เมื่อราคาขายเฉลี่ยถึงละ 20 บาท จะเห็นว่าผู้เลี้ยงประเภทนี้มีราคาขายค่อนข้างต่ำ ในขณะที่ต้นทุนแปรได้ต่อหน่วยค่อนข้างสูง จึงมีผลทำให้

กำไรส่วนเกินต่อหน่วยมีจำนวนน้อย ทำให้ต้องขายหอยแมลงภูเป็นปริมาณสูง เพื่อจะได้กำไรส่วนเกินมากพอที่จะชดเชยต้นทุนคงที่ได้หมดพอดี จากการสำรวจพบว่าผู้เลี้ยงประเภทนี้ จำหน่ายหอยแมลงภูได้ฟาร์มละ 1,845 ถัง ซึ่งเป็นปริมาณที่ต่ำกว่าปริมาณ ณ จุดเลื่อมตัวมาก จึงทำให้เกิดผลขาดทุนจากการดำเนินงาน เป็นยอดประมาณ $(9,010.57 - 1,845) \times$ กำไรส่วนเกิน 4.94 บาท = 35,397.91 บาท ส่วนราคาคู่มือ มีราคาถึงละ 39.19 บาท

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่มีฟาร์มขนาดใหญ่ที่เข้าที่เลี้ยงมีปริมาณหอยแมลงภูที่ต้องจำหน่าย ณ จุดเลื่อมตัว เท่ากับ 11,174.49 ถัง/ฟาร์ม เมื่อราคาขายเฉลี่ยถึงละ 21 บาท จะเห็นว่าผู้เลี้ยงประเภทนี้มีกำไรส่วนมากพอที่จะชดเชยต้นทุนคงที่ได้หมดพอดี จากการสำรวจพบว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูประเภทนี้จำหน่ายหอยแมลงภูได้ฟาร์มละ 12,375 ถัง ซึ่งเป็นปริมาณที่สูงกว่าปริมาณ ณ จุดคุ้มทุน ทำให้เกิดผลกำไรจากการดำเนินงาน เป็นยอดประมาณ $(12,375 - 11,174.49) \times$ กำไรส่วนเกิน 9.37 บาท = 11,248.78 บาท ส่วนราคาคู่มือ ถึงละ 20.09 บาท

5. การวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในการลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู

การวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในการลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแมลงภูเป็นการวิเคราะห์กำไรที่เกิดขึ้นแตกต่างไปตามประเภทของค่าใช้จ่ายคือ ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด กับค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานของผู้เลี้ยงเอง เพราะถือเสมือนว่าผู้เลี้ยงว่างงาน ได้แก่

5.1 กำไรที่เป็นเงินสด หมายถึง กำไรที่เกิดขึ้นจากรายได้ที่เป็นเงินสด ส่วนที่เกินกว่า ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เลี้ยงเห็นถึงตัวเงินที่ได้รับจริง เมื่อเทียบกับเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดว่ามีมากกว่ากันเพียงใด คำนวณได้ดังนี้

$$\text{กำไรที่เป็นเงินสด} = \text{รายได้ทั้งหมด} - \text{ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด}$$

$$\text{อัตรากำไรที่เป็นเงินสดต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด} = \frac{\text{กำไรที่เป็นเงินสด}}{\text{ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด}} \times 100$$

5.2 กำไรที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงว่างงาน หมายถึง กำไรที่เกิดขึ้น หลังจากหักค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นทั้งหมด ยกเว้น ค่าแรงงานของผู้เลี้ยงเอง ซึ่งจะช่วยให้เห็นถึงการที่ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูลงทุนในปัจจัยการเลี้ยงต่าง ๆ จะมีผลดีกว่าผู้เลี้ยงว่างงาน หรือไม่ โดย

การใช้จ่ายแรงงานของตนเองทำงานเมื่อหางานทำไม่ได้ สำหรับการใช้จ่ายสินทรัพย์ของผู้เลี้ยงถือเป็น ต้นทุนค่าเสียโอกาส (Opportunity Cost) ที่ตนเองจะได้รับ ถ้าเอาสินทรัพย์ เช่น ที่ดิน เครื่องจักร และอุปกรณ์ไปทำประโยชน์อย่างอื่น เป็นต้น⁴ แสดงได้ดังนี้

กำไรที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงว่างงาน

$$= \text{รายได้ทั้งหมด} - (\text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมด} - \text{ค่าแรงงานในครัวเรือน})$$

อัตรากำไรที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงว่างงานต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมด ยกเว้นค่าแรงงานของผู้เลี้ยงหอย

$$\text{แมลงภู} = \frac{\text{กำไรที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงว่างงาน}}{\text{ค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานในครัวเรือน}} \times 100$$

⁴ เพ็ญแข สนิทวงศ์ ณ อยุธยา, การบัญชีต้นทุน. (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525), 23

ตารางที่ 5.13 ตารางแสดงต้นทุนแปรได้ที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่างงาน ของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าจ้าง, ปี 2529

หน่วย : บาท/ฟาร์ม

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่าจ้างที่ได้รับอนุญาต		ผู้เลี้ยงแมลงภู่ว่าจ้างที่เข้าที่เลี้ยง	
	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่
ต้นทุนแปรได้ (1)	46,205.56	138,625.70	27,790.79	143,885.75
หัก ค่าเสียโอกาสของเงินทุนแปรได้ (2)	3,123.45	9,370.97	1,878.63	9,726.75
ต้นทุนแปรได้หลังหักค่าเสียโอกาส (3)=(1)-(2)	43,082.11	129,254.73	25,912.16	134,162.00
แรงงานในครัวเรือน (ปักไม้) (4)	1,140.25	2,861.91	732.78	2,130.00
แรงงานในครัวเรือน (เก็บหอย) (5)	5,714.24	13,490.08	2,401.56	12,675.00
ต้นทุนแปรได้หลังแรงงานในครัวเรือน (6)=(3)-(4)-(5)	36,227.62	112,902.12	22,786.82	119,357.00
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนแปรได้ (7) = (6)×7.25%	2,626.50	8,185.40	1,652.04	8,653.38
ต้นทุนแปรได้บวกค่าเสียโอกาสใหม่ (8) = (6)+(7)	38,854.12	121,087.52	24,438.86	128,010.38

ตารางที่ 5.14 ตารางแสดงต้นทุนคงที่ที่เกิดขึ้นกับผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่วางงาน ของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่อี ซี 2529

หน่วย : บาท/ฟาร์ม

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่อีที่ได้รับอนุญาต		ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่อีที่เข้าที่เลี้ยง	
	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่
ต้นทุนคงที่ (1)	45,184.31	92,403.06	44,512.23	104,704.96
หัก ค่าเสียโอกาสของเงินทุนคงที่ (2)	3,054.42	6,246.36	3,008.98	7,077.96
ต้นทุนที่หลังหักค่าเสียโอกาส (3) = (1) - (2)	42,129.89	86,156.70	41,503.25	97,627
แรงงานในครัวเรือน (เฝ้าฟาร์ม) (4)	18,000	6,000	18,000	6,000
ต้นทุนคงที่หลังหักแรงงานครัวเรือน (5) = (3) - (4)	24,129.89	80,156.70	23,503.25	91,627
ค่าเสียโอกาสเงินลงทุนคงที่ (6) = (5) × 7.25 %	1,749.42	5,811.36	1,703.98	6,642.96
ต้นทุนคงที่บวกค่าเสียหายโอกาสใหม่ (7) = (5) + (6)	25,879.31	85,968.06	25,207.23	98,269.96

ตารางที่ 5.15 ตารางแสดงค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่างงาน, ปี 2529

หน่วย : บาท/ฟาร์ม

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาต		ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยง	
	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่
ต้นทุนแปรได้บวกค่าเสียโอกาสใหม่ (1)	38,854.12	121,087.52	24,438.86	128,010.38
ต้นทุนคงที่บวกค่าเสียโอกาสใหม่ (2)	25,879.31	85,968.06	25,207.23	98,269.96
ค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูว่างงาน (3) = (1)+(2)	64,733.43	207,055.58	49,646.09	226,280.34

รายการ	ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่ได้รับอนุญาต		ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เช่าที่เลี้ยง	
	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่	ฟาร์มขนาดเล็ก	ฟาร์มขนาดใหญ่
1) รายได้ทั้งหมด (บาท)	98,225.44	330,628.34	39,001.25	274,312.50
2) ต้นทุนแปรได้ (บาท)	46,205.56	138,625.70	27,790.79	143,888.75
3) ต้นทุนคงที่ (บาท)	45,184.31	92,403.06	44,512.23	104,704.96
4) ค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด ^{1/} (บาท)	49,362.82	178,866.74	40,366.82	202,157
5) กวาร์ (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสด =(1)-(4) (บาท)	48,862.62	151,761.60	(1,365.57)	72,155.50
6) ค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภูว่างงาน (บาท)	64,733.43	207,055.58	49,646.09	226,280.34
7) กวาร์ (ขาดทุน) ที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภูว่างงาน =(1) (6)	33,492.01	123,572.76	(10,644.84)	48,032.16
8) อัตรากวาร์ (ขาดทุน) ที่เป็นเงินสดต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด = (5)/(4)x100	$\frac{48,862.62}{49,362.82} \times 100$	$\frac{151,761.60}{178,866.74} \times 100$	$\frac{(1,365.57)}{40,366.82} \times 100$	$\frac{72,155.50}{202,157} \times 100$
9) อัตรากวาร์(ขาดทุน)ที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภูว่างงานต่อ ค่าใช้จ่ายที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภูว่างงาน =(7)/(6) x 100	$\frac{33,492.01}{64,733.43} \times 100$	$\frac{123,572.76}{207,055.58} \times 100$	$\frac{(10,644.84)}{49,646.09} \times 100$	$\frac{48,032.16}{226,280.34} \times 100$
เท่ากับ (ร้อยละ)	98.99	84.85	(3.38)	35.69
เท่ากับ (ร้อยละ)	51.74	59.68	(21.44)	21.23

^{1/}จากตารางที่ 4.24 4.25 และ 4.26

^{2/}จากตารางที่ 5.17

จากตารางที่ 5.16 ผลการสำรวจผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เก็บเกี่ยวผลผลิตในปี 2529 มีรายละเอียดการวิเคราะห์รายได้-ค่าใช้จ่ายในแง่การลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ ดังต่อไปนี้

1. ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 49,362.82 บาท และ 178,866.74 บาท ตามลำดับ ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่าย ที่ใช้ในการซื้อไม้หลักเฉลี่ยฟาร์มละ 17,732.33 บาท และ 56,057.46 บาท หรือร้อยละ 35.92* และ 31.34* ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดตามลำดับ และมีกำไรเป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 48,862.62 บาท และ 151,761.60 บาท ตามลำดับ

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ 40,366.82 บาท และ 202,157 บาท ตามลำดับ ซึ่งค่าใช้จ่ายส่วนใหญ่เป็นค่าใช้จ่ายที่ซื้อไม้หลักเฉลี่ยฟาร์มละ 12,192.30 บาท และ 66,385 บาท หรือร้อยละ 30.20* และ 32.84* ของค่าใช้จ่ายเงินสดตามลำดับ และมีกำไรเป็นเงินสดเฉลี่ยฟาร์มละ (1,365.75) บาท และ 72,155.50 บาท ตามลำดับ

2. ค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจากการเลี้ยงหอยแมลงภู่เสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่างงาน ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่างงานเฉลี่ยฟาร์มละ 64,733.43 บาท และ 207,055.58 บาท ตามลำดับ และมีกำไรที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่างงานเฉลี่ยฟาร์มละ 33,492.01 บาท และ 123,572.76 บาท ตามลำดับ

$$* 35.92 = 17,732.33 \div 49,362.82 \times 100 \quad 30.20 = 12,192.30 \div 40,366.82 \times 100$$

$$31.34 = 56,057.46 \div 178,866.74 \times 100 \quad 32.84 = 66,385 \div 202,157 \times 100$$

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูว่างงานเฉลี่ยฟาร์มละ 49,646.09 บาท และ 226,280.34 บาท ตามลำดับ และมีกำไร (ขาดทุน) ที่เกิดเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูว่างงานเฉลี่ยฟาร์มละ (10,644.84) บาท และ 48,032.16 บาท ตามลำดับ

นอกจากนี้จากตารางที่ 5.16 จะเห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ มีอัตรากำไรที่เป็นเงินสด ต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดร้อยละ 98.99 และ 84.85 ตามลำดับ แสดงถึงเงินที่จ่ายไปทุก 100 บาท จะทำให้มีกำไร 98.99 บาท และ 84.85 บาทตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยง ซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก และขนาดใหญ่มีอัตรากำไรที่เป็นเงินสด ต่อค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดร้อยละ (3.38) และ 35.69 ตามลำดับ แสดงถึงเงินที่จ่ายไปทุก 100 บาท จะทำให้มีกำไร (3.38) บาท และ 35.69 บาท ตามลำดับ

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยง ซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กมีอัตรากำไรที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูว่างงานต่อค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูว่างงาน ร้อยละ (21.44) แสดงถึงการลงทุนไปทุก 100 บาท จะทำให้มีผลขาดทุน 21.44 บาท และจะเห็นว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูประเภทนี้ไม่มีกำไรเงินสด ดังนั้นจึงไม่สมควรที่จะดำเนินการเลี้ยงหอยแมลงภู่งูต่อไปอีก

6. การวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์ม⁵ (Farming Analysis)

ในการคิดต้นทุนการเลี้ยงหอยแมลงภู่งู ผู้เลี้ยงส่วนใหญ่จะถือเป็นต้นทุนการผลิตเฉพาะค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงินสดเท่านั้น แต่โดยความเป็นจริงแล้วจะต้องคำนึงถึงค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นเงินสดด้วย ดังนั้นในการวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์ม จึงเป็นการวิเคราะห์หาอัตราผลตอบแทนโดยคำนึงถึงรายได้ที่เกิดขึ้นว่า สัมพันธ์กับต้นทุนที่จ่ายไปจริงเพียงใด กำไรที่เกิดขึ้นถือเป็นกำไรที่ได้จากการลงทุนไปในค่าใช้จ่ายที่ต้องจ่ายไปจริง ในขณะที่จัดการเลี้ยงหอยแมลงภู่งู ซึ่งเรียกกำไรที่เกิดขึ้นว่า "รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง"

⁵ Sung-Hwan and Yu-Kang Mao, Analysis of production cost and profitability of crops and Livestock farming (1979), P.2

ส่วนประกอบของรายได้ที่แท้จริง สามารถแยกเป็นกำไรสุทธิกับค่าใช้จ่ายที่ไม่เป็นตัวเงินทั้งหมด ยกเว้นค่าเสื่อมราคา ดังนั้นกำไรที่เกิดขึ้นจะมากน้อยเพียงใด ส่วนหนึ่งจะเป็นผลจากความพยายามในการที่จะใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ของชาวประมง ให้มีประสิทธิภาพมากที่สุด เช่น แรงงานของตนเอง และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ

กำไรที่ได้ยังเป็นการแสดงถึงความสามารถในการจัดการฟาร์มของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่นอกทะเลเลือกลงทุนในปัจจัยการผลิตใด ๆ ที่ตนเองเห็นว่าให้ประโยชน์มากที่สุด ประโยชน์ที่ได้รับอาจเป็นในรูปการที่จะทำให้ระยะเวลาการเลี้ยงสั้นลงเพื่อให้ผลผลิตทันออกสู่ตลาดในช่วงเวลาที่ต้องการหรือทำให้สามารถเพิ่มผลผลิตให้สูงขึ้น

อัตราส่วนที่ใช้ในการคำนวณ ได้แก่

$$\text{อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ต่อค่าใช้จ่ายที่แท้จริง} = \frac{\text{รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง}}{\text{ค่าใช้จ่ายที่แท้จริง}}$$

$$\text{อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ต่อต้นทุนการเลี้ยง} = \frac{\text{รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง}}{\text{ต้นทุนการเลี้ยง}}$$

รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง คือรายได้ทั้งหมด - ค่าใช้จ่ายที่แท้จริง

$$\text{ค่าใช้จ่ายที่แท้จริง} = \text{ค่าใช้จ่ายที่เป็นตัวเงิน} + \text{ค่าเสื่อมราคา}$$

$$\text{หรือ} \quad \text{รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง} = \text{รายได้ทั้งหมด} - (\text{ต้นทุนเงินล่ด} + \text{ค่าเสื่อมราคา})$$

$$\text{ต้นทุนการเลี้ยง} = \text{ต้นทุนที่เป็นเงินล่ด} + \text{ต้นทุนที่ไม่เป็นเงินล่ด}$$

จากตารางที่ 5.17 จะเห็นว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับผลตอบแทนอยู่ในเกณฑ์เมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนการเลี้ยงและค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ได้แก่ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่และขนาดเล็ก และผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เช่าที่เลี้ยง ซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ โดยมีรายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง เป็นยอด 137,568.90 37,867.93 และ 63,328.50 บาท ตามลำดับ หมายความว่า การจำหน่ายหอยแมลงภู่งูเฉลี่ยต่อฟาร์ม จะทำให้ได้กำไรที่เป็นเงินสดหลังจากหักค่าเสื่อมราคาเป็นจำนวน 137,568.90 37,867.93 และ 63,328.50 บาท ตามลำดับ ส่วนอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยงเท่ากับร้อยละ 59.55 41.44 และ 25.47 ตามลำดับ แสดงว่า กิจกรรมสามารถทำกำไรที่เป็นเงินสด หลังจากหักค่าเสื่อมราคา 59.55 41.44 และ 25.47 บาท ทุกต้นทุนการเลี้ยง 100 บาท และอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ร้อยละ 71.26 62.74 และ 30.02 ตามลำดับ แสดงว่ากิจกรรมสามารถทำกำไรที่เป็นเงินสดหลังจากหักค่าเสื่อมราคา 71.26 62.74 และ 30.02 บาท ทุกค่าใช้จ่ายที่แท้จริง 100 บาท

ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เช่าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก ได้รับผลตอบแทนอยู่ในเกณฑ์ไม่ตึง โดยมียาได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง เป็นยอดติดลบ 7,288.82 บาท หมายความว่า การจำหน่ายหอยแมลงภู่งูเฉลี่ยต่อฟาร์มภายหลังจากหักค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดและค่าเสื่อมราคาแล้วขาดทุนจำนวน 7,288.82 บาท ส่วนอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยงเท่ากับร้อยละ (-) 10.08 แสดงว่า ทุกต้นทุนการเลี้ยง 100 บาท กิจกรรมจะมีผลขาดทุน 10.08 บาทเมื่อนำค่าใช้จ่ายและค่าเสื่อมราคามาหักออกจากรายได้และอัตรารายได้ที่เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ร้อยละ (-) 15.74 แสดงว่าทุก 100 บาท ของค่าใช้จ่ายที่แท้จริง กิจกรรมจะมีผลขาดทุน 15.74 บาท เมื่อนำค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดและค่าเสื่อมราคามาหักออกจากรายได้

สรุปผลการวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการเลี้ยงหอยแมลงภู

1. การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุน โดยวิธีย่อส่วนตามแนวตั้ง

จากตารางที่ 5.18 ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ มีอัตราผลตอบแทนสูงที่สุดคือ ร้อยละ 30.13 ของรายได้อสุทธิ ในขณะที่ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ และผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก ได้รับอัตราผลตอบแทนร้อยละ 9.38 และ 6.96 ของรายได้อสุทธิ ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก มีอัตราผลขาดทุนร้อยละ (-)85.39 ของรายได้อสุทธิ ละเอียดของค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น จะเห็นว่าต้นทุนแปรได้เป็นส่วนประกอบส่วนใหญ่ของต้นทุนทั้งหมด ยกเว้นกรณีผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กมีต้นทุนคงที่เป็นส่วนประกอบใหญ่ของต้นทุนทั้งหมด การที่กิจการมีต้นทุนแปรได้เป็นต้นทุนส่วนใหญ่ของกิจการนั้น สิ่งทำให้ต้นทุนแปรได้ มีอิทธิพลอย่างมากต่อกำไร (ขาดทุน) ที่จะเกิดขึ้น การศึกษาต้นทุนแปรได้ แต่ละรายการ จึงมีประโยชน์ต่อการวางแผนกำไรและควบคุมต้นทุนได้

ต้นทุนสูงที่สุดของแต่ละประเภท คือ เงินเดือนคนเฝ้าฟาร์มเลี้ยงหอย ยกเว้นผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าเช่าไม้หลักเป็นส่วนประกอบของต้นทุนสูงที่สุด อาจเนื่องจาก ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูประเภทนี้ นิยมใช้ไม้รวกในการบักล่อลูกหอย ไม้รวกนั้นมีอายุการใช้งานเพียง 1 ปีเท่านั้น จึงไม่สามารถนำมาบักล่อลูกหอยในปีต่อไปได้ ทำให้ผู้เลี้ยงหอยประเภทนี้ต้องเสียต้นทุนค่าเช่าไม้หลักเป็นจำนวนมากในแต่ละปี นอกจากนี้แล้ว ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่ได้รับอนุญาตทั้งสองประเภทและผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก ค่าเช่าไม้หลักก็เป็นปัจจัยที่น่าจะพิจารณาได้เช่นกัน จะเห็นได้ว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก จะมีค่าเช่าไม้หลัก สูงกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่ได้รับอนุญาตทั้ง 2 ประเภท ทั้งนี้เป็นเพราะผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เข้าที่เลี้ยงมักใช้ไม้รวกในการบักไม้ ไม้ประเภทนี้ใช้ได้เพียง 1 ปี ไม่สามารถนำมาใช้ได้อีกในปีต่อไป ในขณะที่ผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่ได้รับอนุญาตนิยมใช้ไม้ฉนวนเป็นไม้หลักล่อลูกหอย ไม้ฉนวนมีอายุการใช้งานถึง 2 ปี จึงมีผลทำให้ต้นทุนค่าเช่าไม้หลักของผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่เข้าที่เลี้ยง สูงกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภูที่ได้รับอนุญาต

ตารางที่ 5.18 งบกำไรขาดทุนแบ่งส่วนความน่าเชื่อถือของผู้ถือหุ้นและกลุ่ม 0 2529

หน่วย : ล้านบาท

รายการ	ผู้ถือหุ้นและกลุ่มที่ได้รับอนุญาต						ผู้ถือหุ้นและกลุ่มที่เข้าที่เลี้ยง					
	ขนาดเล็ก			ขนาดใหญ่			ขนาดเล็ก			ขนาดใหญ่		
	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม	เงินสด	ไม่เป็น เงินสด	รวม
รายได้												
จากการขายหน่วยใหญ่	94.69	-	94.69	94.83	-	94.83	94.61	-	94.61	94.74	-	94.74
จากการขายหน่วยเล็ก	5.31	-	5.31	5.17	-	5.17	5.39	-	5.39	5.26	-	5.26
รวมรายได้	100	-	100	100	-	100	100	-	100	100	-	100
ต้นทุนแปรได้												
ค่าเช่าไม่พื้ดิน	18.05	-	18.05	16.95	-	16.95	31.26	-	31.26	24.20	-	24.20
ค่าแรงงาน	10.87	6.98	17.85	12.28	4.94	17.22	14.43	8.01	22.44	14.39	5.40	19.79
ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและหล่อลื่น	2.72	-	2.72	3.01	-	3.01	2.78	-	2.78	2.31	-	2.31
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	4.05	-	4.05	1.48	-	1.48	6.09	-	6.09	1.24	-	1.24
ค่าเช่าเรือ	-	-	-	-	-	-	1.38	-	1.38	0.78	-	0.78
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ	1.19	-	1.19	0.42	-	0.42	2.49	-	2.49	0.59	-	0.59
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	3.18	3.18	-	2.84	2.84	-	4.82	4.82	-	3.54	3.54
รวมต้นทุนแปรได้	36.88	10.16	47.04	34.14	7.78	41.92	58.12	12.83	71.26	43.51	8.94	52.45
ต้นทุนคงที่												
ค่าอาชญาบัตร	0.42	-	0.42	0.43	-	0.43	-	-	-	-	-	-
ค่าเช่าพื้นที่เลี้ยง	-	-	-	-	-	-	6.61	-	6.61	6.12	-	6.12
เงินเดือนคนเฝ้าทำรั้วหอบ	6.11	18.33	24.44	16.33	1.82	18.15	15.38	46.15	61.53	19.68	2.19	21.87
ค่าเสื่อมราคาสิ่งทอ	-	11.19	11.19	-	4.29	4.29	-	15.19	15.19	-	3.22	3.22
ดอกเบี้ยเงินกู้	6.84	-	6.84	3.19	-	3.19	23.08	-	23.08	4.38	-	4.38
ค่าเสียโอกาสของเงินลงทุน	-	3.11	3.11	-	1.89	1.89	-	7.72	7.72	-	2.58	2.58
รวมต้นทุนคงที่	13.37	32.63	46	19.95	8	27.95	45.07	69.06	114.13	30.18	7.99	38.17
รวมต้นทุนทั้งหมด	50.25	42.79	93.04	54.09	15.78	69.87	103.50	81.89	185.39	73.69	16.93	90.62
กำไร(ขาดทุน) สุทธิ	49.75	(42.79)	6.96	45.91	(15.78)	30.13	(3.50)	(81.89)	(85.39)	26.31	(16.93)	9.38

นอกจากค่าเล่าไม้หลักแล้ว ค่าแรงงาน ก็เป็นปัจจัยที่สำคัญ อีกส่วนหนึ่งของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะเห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะเข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก มีค่าแรงงานสูงกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักระเภทอื่น ๆ โดยมีค่าแรงงานร้อยละ 22.44 ของรายได้สุทธิ ส่วนหนึ่งเป็นแรงงานในครัวเรือนมีถึงร้อยละ 8.01 ของรายได้สุทธิแสดงให้เห็นว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะใช้แรงงานอย่างไม่มีประสิทธิภาพ

สำหรับผู้เลี้ยงหอยภู่มักจะเข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก นอกจากจะมีค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนคนเฝ้าฟาร์มเลี้ยงหอย ค่าเล่าไม้หลัก และค่าแรงงาน ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายที่สูงแล้ว ดอกเบี้ยเงินกู้ ก็เป็นปัจจัยที่น่าสนใจอีกรายการหนึ่ง จะเห็นว่า ดอกเบี้ยเงินกู้ของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักระเภทนี้ สูงกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักระเภทอื่น ๆ มาก ทั้งนี้เนื่องมาจากว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะเข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก ไม่สามารถกู้เงินจากสถาบันการเงินที่เป็นทางการได้ จึงจำเป็นต้องกู้จากพ่อค่านายทุนซึ่งคิดดอกเบี้ยในอัตราที่สูงมาก

การวิเคราะห์งบกำไรขาดทุน โดยวิธีย่อส่วนตามแนวดิ่ง มีประโยชน์ต่อการพิจารณาต้นทุนแต่ละรายการได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ทำให้ทราบว่า ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ให้ผลตอบแทนที่ดีที่สุด ตีกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก ร้อยละ 23.17 (= 30.13-6.96) ของรายได้สุทธิ และตีกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะเข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก ร้อยละ 115.52 (30.13- (85.39)) ของรายได้สุทธิ และตีกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะเข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ ร้อยละ 20.75 (30.13-9.38) ของรายได้สุทธิ

2. การวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจ

จากตารางที่ 5.19 อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการเลี้ยงของหอยแมลงภู่มักจะได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ มีอัตราร้อยละสูงที่สุด คือ ร้อยละ 43.11 สำหรับผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะเข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ และผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก มีอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการเลี้ยง เป็นร้อยละ 10.35 และ 7.48 ตามลำดับ ส่วนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่มักจะเข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก มีอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการเลี้ยงต่ำที่สุด เป็นร้อยละ (46.06) เนื่องจากผลตอบแทนต่อต้นทุนการเลี้ยงของหอยแมลงภู่มักจะได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ มีค่าสูงที่สุด แสดงว่าดีที่สุดในขณะที่มีต้นทุนต่อ 100 บาท เท่ากัน ส่วนอัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการเลี้ยงของหอยแมลงภู่มักจะเข้าที่เลี้ยง ซึ่งมี

ตารางที่ 5.19 ตารางแสดงการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนผู้ถือหุ้นของ
ในบริเวณจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 2529

รายการ	หน่วย	ผู้ถือหุ้นสามัญที่ได้รับอนุญาต		ผู้ถือหุ้นสามัญที่เข้าที่เลี้ยง	
		ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่	ขนาดเล็ก	ขนาดใหญ่
ราคาจำหน่ายหุ้นสามัญ ¹	บาท/หุ้น	22.30	21.73	20	21
ปริมาณหุ้นสามัญที่เก็บเกี่ยวและจำหน่ายได้ ²	หุ้น/หุ้น	4,170.93	14,428.12	1,845	12,375
ต้นทุนการเลี้ยงทั้งหมด ³	บาท/หุ้น	91,389.87	231,028.76	72,303.02	248,593.71
รายได้ทั้งหมด ⁴	บาท/หุ้น	98,225.44	330,628.34	39,001.25	274,312.50
กำไรสุทธิ (ขาดทุนสุทธิ) ⁵	บาท/หุ้น	6,835.57	99,599.58	(33,301.77)	25,718.79
อัตราผลตอบแทนในแง่เศรษฐกิจ ⁶					
- อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยง	%	56.92	83.11	15.50	52.46
- อัตรากำไรสุทธิต่อต้นทุนการเลี้ยง	%	7.48	43.11	(46.06)	10.35
อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ⁷					
- รวมต้นทุนค่าเสียโอกาส	%	4.23	47.96	(40.21)	21.45
- ไม่รวมต้นทุนค่าเสียโอกาส	%	8.05	56.48	(34.31)	35.47
กำไรสุทธิต่อหุ้น ⁸					
- ปริมาณหุ้นสามัญ ณ จุดเริ่มต้น	หุ้น/หุ้น	4,027.12	7,624.01	9,010.57	11,174.49
- มูลค่าในการขายหุ้นสามัญ ณ จุดเริ่มต้น	บาท/หุ้น	90,368.62	165,005.46	178,048.92	232,677.69
- ราคาหุ้น	บาท/หุ้น	21.91	16.01	39.19	20.09
อัตราผลตอบแทนในแง่รายได้- ค่าใช้จ่ายของการลงทุน ของผู้ถือหุ้นสามัญ ⁹					
- กำไรที่เป็นเงินสด (ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด)	%	98.99	84.95	(3.38)	35.69
- กำไรที่เสียดินผู้ถือหุ้นสามัญว่าจ้างงาน (ของค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้น ยกเว้นค่าแรงงาน ในครัวเรือน)	%	51.74	59.68	(21.44)	21.23
อัตราผลตอบแทนในแง่การชำระคืน ¹⁰					
- รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง	บาท/หุ้น	37,867.93	137,568.90	(7,288.82)	63,328.50
- อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อค่าใช้จ่ายที่แท้จริง ที่แท้จริง	%	62.74	71.26	(15.74)	30.02
- อัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยง	%	41.44	59.55	(10.08)	25.47

1 และ 2 จากตารางที่ 5.1
 3 จากตารางที่ 4.24 4.25 และ 4.26
 4 จากตารางที่ 5.3
 5 จากตารางที่ 5.4
 6 จากตารางที่ 5.11
 7 จากตารางที่ 5.12 และ 5.13
 8 จากตารางที่ 5.14
 9 จากตารางที่ 5.18
 10 จากตารางที่ 5.19

มีพาร์มขนาดเล็ก มีค่าต่ำสุด ซึ่งเป็นค่าติดลบ แสดงว่า กิจกรรมจะมีผลขาดทุนเกิดขึ้นทุกต้นทุน การเลี้ยง 100 บาท

เมื่อพิจารณาอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงได้ผลเช่นเดียวกันคือ ผู้เลี้ยง หอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีพาร์มขนาดใหญ่ให้อัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงสูงที่สุด ถึงร้อยละ 83.11 แสดงว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูประเภทนี้สามารถทำกำไรคืนทุนได้เร็วที่สุด ส่วนผู้ เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีพาร์มขนาดเล็กแม้จะมีกำไรสุทธิต่อต้นทุนการเลี้ยงเป็นค่าติดลบ แต่ก็ยังมีอัตรากำไรส่วนเกินต่อต้นทุนการเลี้ยงเป็นร้อยละ 15.50 บาท แสดงว่าผู้เลี้ยงหอยแมลง ภู่งูประเภทนี้ยังสามารถทำกำไรส่วนเกิน ซึ่งชดเชยต้นทุนคงที่ที่เกิดขึ้นได้บางส่วน

3. การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุน

จากตารางที่ 5.19 ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีพาร์มขนาดใหญ่มีอัตรา ผลตอบแทนจากการลงทุนสูงที่สุดถึงร้อยละ 47.96 แสดงว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูประเภทนี้สามารถ ทำกำไรสุทธิได้ 47.96 บาท จากเงินลงทุน 100 บาท ในขณะที่ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูประเภท อื่นได้แก่ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีพาร์มขนาดใหญ่ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมี พาร์มขนาดเล็ก และมีผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีพาร์มขนาดเล็ก สามารถทำกำไรสุทธิได้ เพียง 20.45 4.23 และ (40.21) บาท จากเงินลงทุน 100 บาทเท่านั้น

ในกรณีของการคิดอัตราผลตอบแทนจากการลงทุน ซึ่งไม่คิดต้นทุนค่าเสียโอกาส ก็มีผลในทำนองเดียวกัน คือ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีพาร์มขนาดใหญ่ยังคงมีอัตราผล ต่อแทนจากการลงทุนสูงที่สุดถึง ร้อยละ 66.25

4. การวิเคราะห์จุดคุ้มทุน

จากตารางที่ 5.19 ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีพาร์มขนาดเล็กมี ปริมาณและมูลค่า ณ จุดคุ้มทุน ต่ำที่สุดคือ 4,027.12 ตัว และ 90,368.62 บาท ตามลำดับ รองลงมาคือ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีพาร์มขนาดใหญ่ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่เข้าที่เลี้ยง ซึ่ง มีพาร์มขนาดเล็กและขนาดใหญ่ ตามลำดับ การที่จุดคุ้มทุนต่ำ จะมีผลทำให้ผู้เลี้ยงทำกำไรได้ เร็วยิ่งขึ้น เพราะการที่ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูสามารถขายหอยได้ถึงปริมาณ ณ จุดคุ้มทุน จะทำให้ผู้ เลี้ยงมีกำไรที่มาชดเชยต้นทุนที่เกิดขึ้นได้หมดพอดี และถ้าขายได้มากกว่าปริมาณ ณ จุดคุ้มทุน แล้วกิจกรรมก็จะเริ่มมีกำไรเกิดขึ้น

ส่วนราคาคຸ້ມทุนนั้น ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ จะมีราคาคຸ້ມทุนต่ำที่สุดคือ 16.01 บาทต่อถัง ในขณะที่ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก และผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก มีราคาคຸ້ມทุน 20.09 21.91 และ 39.19 บาทต่อถัง ตามลำดับ ราคาคຸ້ມทุนยิ่งต่ำยิ่งดี เพราะจะทำให้ผู้เลี้ยงทำกำไรได้เร็ว

5. การวิเคราะห์รายได้-รายจ่ายในแง่การลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่

จากตารางที่ 5.19 จะเห็นว่าอัตรากำไรที่เป็นเงินสดของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กมีค่าสูงสุด มีกำไรเงินสดร้อยละ 98.99 ของค่าใช้จ่ายเงินสด รองลงมา ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่และขนาดเล็ก ร้อยละ 84.85 35.69 และ (3.38) ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสด ตามลำดับ แสดงว่าเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายเงินสด 100 บาทเท่ากัน ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก ให้ผลตอบแทนดีกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ประเภทอื่น ๆ โดยดีกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาต ซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ $14.14 = (98.99 - 84.85)$ ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดทุก 100 บาท ดีกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ $63.30 = (98.99 - 35.69)$ ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดทุก 100 บาท และดีกว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก $102.37 = (98.99 - (3.38))$ ของค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดทุก 100 บาท

ถ้าพิจารณาในเชิงผลตอบแทนเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่างงานพบว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ได้รับอัตรากำไรที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่างงานต่อค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานในครัวเรือนสูงที่สุดถึงร้อยละ 59.68 รองลงมาคือ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก และผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ ร้อยละ 51.74 และ 21.23 ตามลำดับ ถึงแม้ว่ากำไรที่เกิดขึ้นเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่างงานของผู้เลี้ยงหอยที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่จะมีค่าสูงกว่า ผู้เลี้ยงหอยที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กก็ตาม คือ (ฟาร์มละ 48,032.16 บาท ในขณะที่ผู้เลี้ยงหอยที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก มีกำไรเสมือนผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ว่างงานเพียง 33,492.01 บาทต่อฟาร์มเท่านั้น แสดงว่า เมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายทั้งหมดยกเว้นค่าแรงงานในครัวเรือน 100 บาทเท่ากัน ผู้เลี้ยงหอยที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กให้ผลตอบแทนดีกว่าผู้เลี้ยงหอยที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์ม

ขนาดใหญ่ อาจเนื่องมาจากผู้เลี้ยงประเภทนี้ใช้แรงงานในครัวเรือนสูงกว่า จึงทำให้ได้รับกำไรเสมือนผู้เลี้ยงหอยว่างงานสูงกว่าด้วย

6. การวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์ม

จากตารางที่ 5.19 รายได้เสมือนค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่มีค่าสูงที่สุด คือ 137,568.90 บาท ต่อฟาร์ม สำหรับผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กและผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก มีรายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริง เป็นจำนวน 63,328.50 37,867.93 และ (7,288.82) บาท ต่อฟาร์มตามลำดับ แสดงว่าผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ ได้รับรายได้หลังจากหักค่าใช้จ่ายที่เป็นเงินสดและค่าเสื่อมราคาแล้ว มีมูลค่าสูงที่สุด อาจเป็นเพราะว่าการลงทุนในสินทรัพย์ของผู้เลี้ยงประเภทนี้ได้นำมาใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

เมื่อพิจารณาอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อค่าใช้จ่ายที่แท้จริงแล้วผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ มีค่าสูงที่สุด เช่นกัน คือ 71.26 รองลงมาคือ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็ก ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่เข้าที่เลี้ยงซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ และเล็ก มีค่า 62.74 30.02 และ (15.74) บาท ตามลำดับ เนื่องจากเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายที่แท้จริง 100 บาท เท่ากัน รายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ มีจำนวนสูงกว่า ส่วนอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อต้นทุนการเลี้ยง ก็มีผลทางอ้อมเกี่ยวกับอัตรารายได้เหนือค่าใช้จ่ายที่แท้จริงต่อค่าใช้จ่ายที่แท้จริง

สรุปได้ว่า จากผลการวิเคราะห์ทั้งบกำไรขาดทุนวิธีย่อส่วนจามแนวดิ่งในรูปอัตราร้อยละของยอดรายได้สุทธิของฟาร์ม ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่สามารถหารายได้ขดเขยค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ได้มากที่สุด การวิเคราะห์ในเชิงเศรษฐกิจ การวิเคราะห์อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนและการวิเคราะห์ในเชิงการจัดการฟาร์ม ก็เป็นไปในแนวเดียวกันคือ ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ได้ผลตอบแทนดีที่สุดในรูปการวิเคราะห์รายได้-รายจ่ายในแง่การลงทุนของผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่นั้น ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กให้ผลตอบแทนในรูปกำไรเงินสดสูงที่สุดเมื่อเทียบกับค่าใช้จ่ายเงินสดและผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่ที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ ให้ผลตอบแทนในรูปกำไรเสมือนผู้เลี้ยง

หอยแมลงภู่ว่างงานสูงที่สุด ส่วนการวิเคราะห์จุดคุ้มทุนนั้น ผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดเล็กมีปริมาณมูลค่า ณ จุดคุ้มทุนต่ำสุด และผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูที่ได้รับอนุญาตซึ่งมีฟาร์มขนาดใหญ่ สามารถทำกำไรได้เร็วที่สุด ฉะนั้นเมื่อพิจารณาโดยส่วนรวมแล้วผู้เลี้ยงหอยแมลงภู่งูควรลงทุนเลี้ยงหอยแมลงภู่งู โดยทำเป็นฟาร์มขนาดใหญ่ และควรจับจองพื้นที่ในการเลี้ยงเป็นขอของตนเอง ไม่ควรเช่าพื้นที่เลี้ยง

อย่างไรก็ตาม การตัดสินใจในการลงทุนเลี้ยงหอยแมลงภู่งูในลักษณะใดขนาดใหญ่ นั้นนอกจากจะต้องพิจารณาในด้านการวิเคราะห์ตัวเลขต้นทุนแล้ว ยังต้องคำนึงถึงปัจจัยต่าง ๆ ประกอบด้วย เช่น ความชำนาญในการเลี้ยง ความเหมาะสมของสถานที่ประกอบการ เป็นต้น